De bonte vliegenvanger hier bezig met nestmateriaal, was goed voor acht bezette nestkasten op het erf van de fam., Booyink.

NESTKASTENVERSLAG 2020

Inleiding:
Ook dit broedseizoen werden op verschillende locaties weer talrijke nestkasten op hun inhoud gecontroleerd. Binnen ons werkgebied hangen zeer veel nestkasten, deze zijn echter niet allemaal gecontroleerd. Totaal werden er dit jaar 1119 kasten gecontroleerd.

Saasveld fam. Oude Booyink; (Peter Bleijenberg)
Van de 55 gecontroleerde nestkasten die rondom het huis van familie Oude Booyink hangen, waren er 33 bezet. Dit komt neer op een bezettingspercentage van 60%, dit is iets hoger dan in 2019 toen 57% van de kasten bezet waren.

Alle nestkasten werden minimaal twee keer gecontroleerd. Het aantal van 217 uitgevlogen jongen is wat lager dan in 2019 toen er 239 jongen uitvlogen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezetting in 2019 en 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast	
Jaargang	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Koolmees	11	10	98	75	8,9	7,5
Pimpelmees	9	8	86	68	9,6	8,5
Bonte vliegenvanger	8	8	44	46	5,5	5,8
Gekraagde roodstaart	2	1	11	8	5,5	8
Boomklever	-	2	-			
Merel	-	1	-			
Alleen nest	3	3				
Totaal	33	33	239	217		

Toelichting:
Bonte vliegenvanger was weer goed vertegenwoordigd met acht bezette nestkasten waarvan één nest in de eifase werd verlaten.

Merel is een nieuwe nestkastbewoner en broedde in een open nestkastje. Bosuil was wel aanwezig, maar heeft niet gebroed.

Molenven, Saasveld (Jos Schabbink)

Op de locatie het Molenven in Saasveld werden dit jaar 41 kasten gecontroleerd. Hiervan waren er 32 bezet wat neer komt op een bezettingspercentage van 78%.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezetting in 2019 en 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast	
Jaargang	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
Koolmees	12	11	79	76	6,6	6,9
Bonte vliegenvanger	9	13	41	55	4,6	4,2
Pimpelmees	9	4	51	26	5,7	6,5
Boomklever	3	3	17	18	5,7	6
Boomkruiper	1	1	4	4	4	4
Totaal	34	32	192	179		

Toelichting:

Algemene soorten als koolmees, pimpelmees en bonte vliegenvanger waren de hoofdbewoners van de nestkasten. Met name het hoge aantal bonte vliegenvangers, in verhouding tot het aantal bezette kasten door mezen, valt op bij het Molenven. Daarnaast was er ook weer een kast bezet door boomkruiper.

Landgoed Baasdam; (Gerard Bossink, Theo Asbreuk, Gerard Grootelaar, Jos Kienhuis).

Deze nestkastjes hangen verdeeld over de volgende locaties: Landgoed Baasdam, Oude Engberink, ’t Lädderken, Stuyver Fleringen en Venhuis te Haarle.

In totaal gaat het om 120 nestkasten. Dit jaar werd vanwege corona geen volledige controle uitgevoerd, waardoor het aantal uitgevlogen jongen per kast niet bekend is.

In de tabel een overzicht van de bezetting in 2019 en 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet	
Jaargang	**2019**	**2020**
Koolmees	41	48
Bonte vliegenvanger	13	15
Pimpelmees	20	22
Boomklever	6	8
Spreeuw	5	3
Eekhoorn		3
Totaal	85	98

Koolmees was koploper op Landgoed Baasdam

Toelichting:

In totaal werden er 120 nestkasten gecontroleerd waarvan er 100 bezet waren. Een bezettingspercentage van 83%, dit was hoger dan in 2019 toen 77% van de kasten bezet was. De koolmees had met 48 bezette kasten weer het grootste aandeel net als voorgaande jaren.

Net als vorig jaar kreeg men op meerdere locaties te maken met de eikenprocessierups. Ook werden in een aantal kastjes dode jongen aangetroffen en er waren nestkastjes met een aantal achtergebleven eieren. Tevens waren een aantal kasten in gebruik genomen door eekhoorns.

Landgoed Herinckhave Fleringen; (Frans Stopel en Jan Peddemors).

In 2020 zijn er op het Landgoed Herinckhave 125 nestkasten meerdere malen gecontroleerd. Van de 125 kasten waren maar liefst 119 kasten bezet. Daarmee is het bezettingspercentage uitgekomen op 96%.

Dit bezettingspercentage is hoger dan in 2019 en geeft aan hoe hoog de bezettingsgraad kan worden bij voldoende voedsel en veel nestelmogelijkheden.

In de tabel een overzicht van de bezetting in 2019 en 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast	
Jaargang	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
Koolmees	56	62	492	427	8,8	6,9
Pimpelmees	32	15	289	134	9,0	8,9
Bonte vliegenvanger	13	24	64	84	4,9	3,5
Boomklever	4	5	19	27	4,8	5,4
Mees Spec.	8	13		63		4,8
Totaal	113	119	864	735		

Toelichting:

In totaal hebben vier vogelsoorten dit jaar op het landgoed gebruik gemaakt van de nestkasten. Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per soort was wat lager dan in 2019. Met name pimpelmees en koolmees deden het goed, het is bekend dat deze soorten veel jongen kunnen hebben.

Bonte vliegenvanger deed het met 24 broedsels en 84 jongen ook erg goed dit jaar. Deze soort broed vrijwel uitsluitend in nestkasten en mede door het grote aantal nestkasten in ons werkgebied hebben we veel broedparen van deze echte nestkastbroeder.

Hoge bezetting van de nestkasten in het Herinckhave door de bonte vliegenvanger

Saasveld, dorp; (Vincent en Henny de Lenne)
Deze kasten hangen grotendeels in de kerktuin en langs het kerkepad. Naast spreeuwen en mezenkasten is tevens een kast geplaatst voor slechtvalk en torenvalk boven in de kerk.

Tijdens het controleren van deze kast werden er ook nog drie grootoorvleermuizen en een laatvlieger op de kerkzolder aangetroffen. Van de 35 nestkasten waren er 27 bezet; een bezettingspercentage van 77%.

In de tabel een overzicht van de bezetting in 2019 en 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast	
Jaargang	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Koolmees	8	7	68	59	8,5	8,4
Bonte vliegenvanger	4	4	21	19	5,3	4,8
Pimpelmees	6	6	57	56	9,5	9,3
Boomklever	3	4	14	21	4,7	5,3
Spreeuw	4	5	18	23	4,5	4,6
Torenvalk	1	1	3	4	3,0	4
Slechtvalk	1		0			
Kauw		1		2		2
Totaal	27	27	184	184		

Toelichting:
Het aantal bezette kasten was hetzelfde als in 2019, ook de soortensamenstelling week vrij weinig af van voorgaande jaren. Het paartje slechtvalken was een groot deel van de winter aanwezig en is uiteindelijk in het voorjaar toch niet overgegaan tot broeden. Het paartje torenvalk, dat vorig jaar van de kast gebruik heeft gemaakt, heeft weer in deze kast gebroed. In de andere kast die bijgeplaatst was heeft een paartje kauwtjes gebroed. Leuke soorten die tijdens het controleren werden waargenomen waren ijsvogel, grote gele kwikstaart, goudvink, putter, grauwe vliegenvanger, appelvink en middelste- en kleine bonte specht.

Hertme
In Hertme hangen verschillende nestkastjes ter hoogte van de school, kerk en het openluchttheater.

Deze worden door de kinderen van de basisschool gecontroleerd. I.v.m. het coronavirus zijn de kasten dit jaar door Jos Kemna gecontroleerd. In totaal hangen er 30 nestkasten.

In de tabel een overzicht van de bezetting in 2019 en 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet	
Jaargang	2019	2020
Koolmees	8	10
Bonte vliegenvanger	6	2
Pimpelmees	6	6
Boomklever		1
Spreeuw	2	4
Gekraagde roodstaart	1	
Totaal	25	25

Boomklever nieuw op de lijst in 2020

Almelo-Nordhornkanaal (Jan, Annemarie en Bianca)

Op meerdere locaties in de omgeving Volthe, Agelo, Rossum hangen nestkasten die voorheen door Hennie Kaptein werden schoongemaakt en gecontroleerd. Het gaat om vele honderden nestkasten die jaarlijks nog wel schoongemaakt worden maar niet meer allemaal gecontroleerd worden. Een deel van deze kasten zijn dit jaar wel gecontroleerd. Het gaat om 145 kasten in een bosje langs het Almelo-Nordhornkanaal. Aangezien er geen volledige controle heeft plaatsgevonden is niet per legsel exact bekend hoeveel jongen er uitgevlogen zijn, wel is duidelijk welke soorten er gebruik gemaakt hebben van de kasten.

In de tabel een overzicht van de bezetting in 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet
Jaargang	**2020**
Koolmees	7
Bonte vliegenvanger	6
Pimpelmees	6
Boomklever	3
Gekraagde roodstaart	3
Grauwe vliegenvanger	1
Holenduif	1
Spreeuw	13
Alleen nest	14
Bosuil	4
Gepredeerd	8
Totaal	66

Veel spreeuwenkasten waren bezet

Toelichting:

Van de 145 nestkasten bleken er uiteindelijk 66 bezet een bezettingspercentage van 45,5%. Bosuil was in vier kasten aanwezig maar heeft niet in deze kasten gebroed. Verder was één bosuilkast ingenomen door de holenduif. Van de gepredeerde nestkasten waren in één nestkast nog twee dode spreeuwen aanwezig. Er hangen hier veel spreeuwenkasten waarvan de meeste een goed broedseizoen hadden. Zover bekend zijn uit de meeste bezette kasten vier of zelfs een keer vijf jongen uitgevlogen.

Eén van de bosuilkasten ingenomen door paartje holenduiven.

Deurningen (Peter Bleijenberg)

In Deurningen en omgeving werden door Peter Bleijenberg op twee locaties totaal 112 nestkasten op hun inhoud gecontroleerd. Deze kasten hangen op en rond de erven bij Fam. Jonker/Bosscha (80) en Fam. Mentink (34).

In de tabel een overzicht van de bezetting in 2019 en 2020.

Vogelsoort	Nestkasten bezet		Jongen uitgevlogen totaal		Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast		Jongen geringd	
Jaargang	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Koolmees	20	17	208	131	10,4	7,7		
Pimpelmees	11	13	109	133	9,9	10,2		
Spreeuw	18	12	90	58	5	4,8		
Bonte vliegenvanger	6	7	31	46	5,2	6,6		
Boomklever	2	1	15	8	7,5	8		
Torenvalk	1	1	5	-	5		5	
Kerkuil		1		3		3		3
Bosuil		1		2		2		
Holenduif		1		2		2		
Totaal	58	59	458	383			5	3

Toelichting op de tabel:

Van de 112 gecontroleerde nestkasten waren er 59 bezet. De bezetting was dit jaar met 52% wat lager dan de jaren hiervoor, vooral bij de spreeuwen was het dit jaar een stuk minder.

Overige locaties Deurningen

Naast de gecontroleerde kasten in Deurningen door Peter Bleijenberg werden door Jan Koekoek ook op vier andere erven nestkasten gecontroleerd. Het gaat om kasten bij familie Borghuis (13 kasten), familie Nijland (26 kasten), familie Broekhuis (35 kasten) en familie Franke (20 kasten). De kasten werden alleen op inhoud en soort gecontroleerd, het aantal uitgevlogen jongen per kast is niet bekend. Wel werd een behoorlijk fors pimpelmeesbroedsel met liefst veertien eieren geteld. Van de 94 kasten waren er 52 bezet, een bezettingspercentage van 55%.

In de tabel een overzicht van de bezetting in 2020.

Vogelsoort	
Jaargang	2020
Koolmees	28
Pimpelmees	12
Bonte vliegenvanger	4
Boomklever	1
Steenuil	1
Alleen nest	6
Totaal	52

Pimpelmeesbroedsel met liefst veertien eieren.

Paartje bosuilen op de uitkijk op het erf van de fam. Kleissen

Broedresultaten uilen en torenvalk;

Bosuil: I.v.m. het coronavirus zijn van de bosuil maar een beperkt aantal kasten gecontroleerd. Daarom is dit jaar geen goed beeld verkregen van het broedseizoen van bosuil.

Kerkuil:
De kerkuil heeft een gemiddeld broedseizoen achter de rug. Door de milde winter zijn er veel broedparen in goede conditie aan het broedseizoen begonnen. Het aantal uitgevlogen jongen per legsel lag wel wat lager dan in 2018 en 2019, waardoor het aantal uitgevlogen jongen uiteindelijk op vrij gemiddelde aantallen uitkwamen. In totaal zijn er ca. 150 nestkasten gecontroleerd.

Steenuil:
Steenuil kende een hoog aantal bezette kasten, maar liefst 64 kasten bleken bezet. Het aantal uitgevlogen jongen per nestkast lag met 2,7 jongen per legsel iets lager van andere jaren. Echter door het grote aantal broedparen vlogen er wel veel vliegvlugge jonge steenuilen uit. De steenuil populatie in ons werkgebied lijkt redelijk stabiel, gezien de cijfers van de afgelopen jaren. Feit blijft natuurlijk wel dat er alleen gegevens verzameld worden van de steenuilen die in kasten broeden. In ons werkgebied broedt meer dan de helft van de steenuilen op ''natuurlijke'' plaatsen, waar het broedsucces niet van gemonitord wordt.

Torenvalk:
Het aantal bezette nestkasten van de torenvalk lag wat hoger dan in de voorgaande jaren. Mogelijk heeft dit te maken met een relatief milde winter waardoor veel torenvalken in een goede conditie aan het broedseizoen begonnen. Er werden ca. 55 nestkasten gecontroleerd waarbij er in 38 kasten een broedsel werd aangetroffen. Totaal vlogen er 141 jongen uit wat neer komt op 3,7 jong per kast. Dit is een wat lager percentage, dan in de afgelopen 2 jaren.

Overzicht broedresultaten uilen en torenvalk van 2018 t/m 2020;

Vogelsoort	Bezette nestkasten			Uitgevlogen jongen			Jongen gemiddeld uitgevlogen per nestkast		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Kerkuil	66	60	50	233	367	247	3,6	4,4	4,5
Bosuil	2*	15	18	4*	38	43	2,0	2,5	2,4
Steenuil	64	41	53	171	134	167	2,7	3,3	3,1
Torenvalk	38	28	24	141	144	119	3,7	5,1	4,9
Totaal	170*	144	145	549*	683	576			

*niet volledig

Samenvatting:
Samenvattend kunnen we vaststellen dat kerkuil, steenuil en torenvalk een gemiddeld broedseizoen achter de rug hebben. Door de milde winter zijn er veel broedparen aan het broedseizoen begonnen, de uiteindelijke aantallen uitgevlogen jongen per legsel lagen echter wat lager dan andere jaren.

Totaaloverzicht nestkasten 2020:

Van alle binnengekomen gegevens is hieronder een totaaloverzicht gemaakt. Omdat niet alle gegevens volledig zijn, is het aantal uitgevlogen jongen niet vermeld in het totale overzicht. Om toch een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen over de vogelbezetting van nestkasten, zijn in het overzicht de gegevens van zowel 2019 als van 2020 naast elkaar geplaatst. Aangezien niet alle jaren dezelfde locaties worden gecontroleerd kunnen deze gegevens echter niet met elkaar vergeleken worden. De tweede kolom geeft het percentage bezette nestkasten aan ten opzichte van het totale aantal gecontroleerde nestkasten per jaar. In totaal werden in 2020 op alle locaties 1119 nestkasten één of meerdere keren gecontroleerd, hiervan waren er 643 bezet.

In het hieronder staande overzicht worden de resultaten weergegeven, van zowel 2019 als 2020.

Vogelsoort	Nestkasten Bezet	Nestkasten bezet	Percentage bezet	Percentage Bezet
Jaargang	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**
Koolmees	148	200	17,2	17,8
Pimpelmees	87	86	10,1	7,7
Bonte vliegenvanger	43	83	5,1	7,4
Spreeuw	27	37	3,2	3,3
Kerkuil	60	66	9,8	7,1
Boomklever	18	28	2,1	2,5
Bosuil	15	2	1,8	
Steenuil	41	64	4,7	5,7
Torenvalk	28	38	3,3	3,4
Mees Spec.	31	14	3,7	1,3
Boomkruiper		1		0,1
Gekraagde roodstaart	2	4	0,2	0,4
Slechtvalk	1		0,1	
Holenduif		2		0,2
Eekhoorn		3		0,3
Kauw		1		0,1
Merel		1		0,1
Bezette nestkasten Gecontr. nestkasten	501 866	643 1119	60,6%	57,4%

Samenvatting:

Maar liefst 15 vogelsoorten en eekhoorn maakten gebruik van de kasten. Van alle gecontroleerde nestkasten was 57% het afgelopen jaar bezet. Dat aantal ligt iets lager dan in 2019. Net als in voorgaande jaren werden de meeste nestkasten bezet door kool- en pimpelmees. Ook bonte vliegenvanger had dit jaar een hoge bezettingsgraad.

De voorraad spreeuwenkasten werd weer aangevuld.

Fabricage nestkasten

Hoewel de enorme hoeveelheid kleine nestkasten, met dank aan wijlen Hennie Kaptein, inmiddels al behoorlijk is geslonken was er in 2020 nog geen noodzaak dit type nestkast bij te maken. De voorraad spreeuwenkasten waren we inmiddels wel bijna doorheen. Maar ook van de grote nestkasten voor de uilen en torenvalk was er inmiddels geen voorraad meer voorhanden. Helaas was het door de corona niet mogelijk een aantal werkochtenden te organiseren. Om toch de voorraad aan te vullen zijn door het jaar heen op verschillende momenten in een kleine bezetting nestkasten gemaakt.

In februari zijn Paul Feldman, Johan Kleissen, Harrie Ten Hove en Theo Asbreuk begonnen met het maken en schilderen van spreeuwenkasten. Het bestand spreeuwen is sinds medio jaren tachtig met 40% afgenomen. Minder broedgelegenheid is één van de oorzaken. Het plaatsen van nestkasten is dan ook een mooie opsteker voor de spreeuw.

Het maken en schilderen van de spreeuwenkasten

De vraag naar uilen en torenvalkkasten blijft onverminderd groot, enerzijds door vervanging en anderzijds door nieuwplaatsing. Voor broedgelegenheid en daarmee populatiegrootte zijn deze soorten bijna geheel afhankelijk van nestkasten. De makers, Johan Kleissen, Otto Lenferink en Johan Drop hebben in november en december vele uren gestoken in het maken van totaal 25 steenuil-, 6 bosuil-, 14 torenvalk- en 6 kerkuilkasten. Tevens zijn er in die periode door Jan Nijmeijer en Joop Damink kasten gemaakt voor de grauwe vliegenvanger.

Het karwei is geklaard

Ook naar kunstnesten voor de huiszwaluw is er jaarlijks veel vraag. Jaarlijks worden er door Johan Drop tussen de tachtig en honderd kunstnesten gemaakt. En dat inmiddels al dertig jaar.

De vraag naar huiszwaluwkunstnesten blijft doorgaan